

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 186/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, Námestie osloboditeľov 1001/10, Michalovce, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6Tos/11/2024-1445 z 23. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 6Tos/11/2024-1445 z 23. januára 2024.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Kriminálneho úradu finančnej správy, pobočky Východ, referátu vyšetrovania (ďalej len „policajt“) ČVS: KÚFS-18/VY-KE-2023 z 3. mája 2023 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku aj sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Ďalším uznesením policajta ČVS: KÚFS-18/VY-KE-2023 z 11. júla 2023 bolo podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku rozšírené obvinenie aj sťažovateľa pre ďalšie skutky právne kvalifikované ako pokračovací zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

3. Okresný súd Trnava uznesením sp. zn. 8Tp/18/2023 z 5. mája 2023 vzal aj sťažovateľa do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a zároveň len sťažovateľa do útekovkej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Väzbu sťažovateľa súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku nenahradil písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd uznesením č. k. 6Tpo/24/2023-333 z 30. mája 2023 vo vzťahu len k sťažovateľovi podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil v príslušnom výroku uznesenie okresného súdu sp. zn. 8Tp/18/2023 z 5. mája 2023 týkajúce sa sťažovateľa a sám rozhodol o jeho vzatí do väzby len z dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosti všetkých obvinených vrátane sťažovateľa podané proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 8Tp/18/2023 z 5. mája 2023.

4. Sťažovateľ a ďalší spoluobvinení požiadali 24. júla 2023 o prepustenie z väzby, ktoré okresný súd svojím uznesením sp. zn. 8Tp/39/2023 zo 7. augusta 2023 podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a zároveň zamietol aj návrhy všetkých obvinených vrátane sťažovateľa o nahradenie väzby podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka [pri sťažovateľovi len podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku]. Krajský súd uznesením sp. zn. 5Tpo/42/2023 z 22. augusta 2023 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosti všetkých obvinených vrátane sťažovateľa podané proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 8Tp/39/2023 zo 7. augusta 2023. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 560/2023-45 z 11. januára 2024 vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru u všetkých obvinených vrátane sťažovateľa, zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 5Tpo/42/2023 z 22. augusta 2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že ako arbitrárnu videl časť uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Tpo/42/2023 z 22. augusta 2023 o zamietnutí žiadostí všetkých obvinených (sťažovateľov) o nahradenie väzby prostriedkami podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, teda zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka ako menej invazívnymi opatreniami.

5. Prípravné konanie vo veci samej bolo ukončené podaním obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava č. k. 3 Pv 32/23/2207-169 z 25. októbra 2023 na všetkých obvinených vrátane sťažovateľa pre pokračovací zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

6. Okresný súd uznesením sp. zn. 2Tk/4/2023 z 8. decembra 2023 vyhovel žiadostiam všetkých už obžalovaných okrem sťažovateľa a podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku ich prepustil na slobodu z väzby za jej súčasného nahradenia prijatím písomného sľubu obžalovaných a dohľadu probačného a mediačného úradníka vrátane uloženia primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku.

7. Okresný súd uznesením sp. zn. 2Tk/4/2023 z 12. decembra 2023 rozhodol podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa ani dohľadom probačného

a mediačného úradníka. Krajský súd uznesením č. k. 6Tos/11/2024-1445 z 23. januára 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2Tk/4/2023 z 12. decembra 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v súhrne považuje svoje väzobné stíhanie za neprimerané vzhľadom na individuálne okolnosti svojej veci, a to (i) povahu a závažnosť údajného trestného činu, ktorého sa mal dopustiť, (ii) predpokladaný trest, ktorý mu reálne hrozí v prípade jeho odsúdenia, (iii) jeho doterajší život, čoho dôkazom je aj čistý register trestov, a napokon vzhľadom (iv) aj na jeho osobné, sociálne pomery a spoločenské väzby, pričom za najzávažnejšie porušenie svojich práv považuje *„zjavne neprimeranú dĺžku rozhodovania o podanej žiadosti na prepustenie z väzby, čo trvalo až 69 dní.“*. Sťažovateľ v prvej rovine svojej argumentácie namieta predovšetkým nenahradenie preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vo svojom prípade menej invazívnymi prostriedkami, ktoré ponúkol a o ktorých krajský súd arbitrárne rozhodol, resp. ich v jeho prípade arbitrárne vyhodnotil, a v druhej rovine svojej argumentácie namieta prietahový postup súdov rozhodujúcich o jeho žiadosti o prepustenie z väzby.

9. V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ teda namieta arbitrárne posúdenie podmienok nahradenia preventívnej väzby písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, alebo kombináciou oboch za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností spolu s monitorovaním svojho pohybu elektronickými prostriedkami, a to v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 78/2015 Z. z.“).

10. Podľa sťažovateľa arbitrárnosť záverov krajského súdu pri rozhodovaní o prostriedkoch nahradenia väzby v jeho prípade spočívala v nedostatočnom zohľadnení jednotlivých osobných pomerov a skutkových okolností jeho veci, medzi ktoré zaradil (i) zohľadnenie testu proporcionality, (ii) výšku trestu, ktorý mu v prípade uznania viny reálne hrozí, (iii) povinnosť rešpektovať zákonnú úpravu väzby podľa Trestného poriadku, ktorý kladie na zreteľ trvanie väzby len po nevyhnutnú dobu, (iv) zohľadnenie závažnosti a povahy stíhanej trestnej činnosti a napokon (v) zohľadnenie osobných pomerov obvineného v čase pred spáchaním trestnej činnosti. Sťažovateľ v ďalšom podrobne rozoberá jednotlivé kategórie, pričom zastáva názor, že dôslednou materiálnou interpretáciou ich obsahu možno dospieť k záveru o porušení zákona krajským súdom, ktorý *„žiadosť sťažovateľa nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uložia primeraných obmedzení a povinností ako aj za použitia elektronického systému monitorovania osôb, súd v rozpore s ust. § 2 ods. 12 Tr. poriadku nevyhodnotil a nedal žiadne, resp. nedostatočne a nesprávne odpovede. Z uvedeného je zrejme, že uložením primeraných obmedzení a povinností je možné vymedziť okolnosti, na ktoré je možné dohliadať nepretržite a tým zamedziť a zakročiť v prípade nežiadúceho správania sťažovateľa. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia ako aj uznesenia Okresného súdu je v rozpore so zákonom, je nepreskúmateľným a vykazuje vysoký stupeň svojvôle a arbitrárnosti.“*

11. Podmienku proporcionality sťažovateľ interpretoval tak, že vo veci konajúci krajský súd sa mal pri jednotlivých prostriedkoch nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku vysporiadať „s dvoma kritériami“, a to (i) s osobou obvineného a (ii) povahou prejednávaneho prípadu, na čo krajský súd úplne rezignoval. Sťažovateľ poukazom na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 38/01-40 z 11. októbra 2001 konštatoval pri rozhodovaní o prostriedkoch nahradenia väzby povinnosť súdneho orgánu zohľadňovať „(i) povahu a závažnosť stíhaného trestného činu, (ii) závažnosť usvedčujúcich dôkazov, (iii) očakávaný trest v prípade uznania viny, (iv) charakter, doterajší život, osobné a sociálne pomery stíhanej osoby a osobitne jej spoločenské väzby, (v) správanie stíhanej osoby, najmä ako si splnila povinnosti, v prípade ak už bola v minulosti trestne stíhaná (zásada 5), (vi) väzba nemá byť nariadená, pokiaľ by pozbavenie osobnej slobody bolo neprimerané povahe stíhaného trestného činu a trestu, ktorý zaň možno uložiť (zásada 7)“. Zároveň z odporúčania Komisie Európskej únie 2023/681 z 8. decembra 2022, ktoré zaväzuje jednotlivé členské štáty Európskej únie, vyplýva povinnosť jednotlivých štátov Európskej únie „zabezpečiť, aby sa stanovenie akéhokoľvek rizika zakladalo na individuálnych okolnostiach prípadu“, medzi ktoré patrí najmä „(i) povaha a závažnosť údajného trestného činu; (ii) predpokladaný trest, ktorý sa uloží v prípade odsúdenia; (iii) vek, zdravotný stav, charakter, predchádzajúce odsúdenia a osobná a sociálna situácia podozrivého, a (iv) najmä jeho väzby s komunitou; a správanie podozrivého, najmä to, ako si splnil všetky prípadné povinnosti uložené v priebehu predchádzajúceho trestného konania.“. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd a rovnako aj súd prvostupňový na už uvedené kritériá nereflektovali z dôvodu nedostatku ich právnej relevancie vo veci sťažovateľa.

12. Podmienku zohľadnenia výšky trestu sťažovateľ odvíja od trestnej sadzby, ktorá mu hrozí za stíhanú trestnú činnosť v rozmedzí od 3 rokov v dolnej hranici trestnej sadzby až po 8 rokov v hornej hranici trestnej sadzby, pričom sťažovateľ aj poukazom na iné rovnaké trestné veci je presvedčený o tom, že mu reálne v prípade uznania viny hrozí uloženie trestu odňatia slobody v dolnej hranici trestnej sadzby, čo nie je možné ani považovať za hrozbu vysokým trestom odňatia slobody. V nadväznosti na uvedený záver je sťažovateľ presvedčený o tom, že jeho väzba je od 2. mája 2023 do vydania napadnutého uznesenia krajského súdu neprimeraná, keďže „zohľadnenie skutočnosti aký trest reálne hrozí sťažovateľovi bolo nevyhnutne posúdiť vo vzťahu k primeranosti použitia väzby.“.

13. Ďalšiu podmienku spočívajúcu v imperatívne trvania väzby len po nevyhnutnú dobu sťažovateľ interpretuje od obsahu zákonnej úpravy obsiahnutej v Trestnom poriadku a tvrdí, že „ku dňu podania žiadosti bol už 7 mesiacov vo väzbe“, pričom ďalšie trvanie väzby už nemá charakter väzby, ale výkonu trestu odňatia slobody, a to aj s prihliadnutím na výšku trestu odňatia slobody, ktorý mu v prípade uznania viny hrozí.

14. K podmienke zohľadňujúcej závažnosť stíhanej trestnej činnosti sťažovateľ poukázal na to, že hrozbu uloženia trestu odňatia slobody v trvaní 3 rokov nie je možné vnímať ako hrozbu vysokého trestu odňatia slobody. V naznačenom smere potom taktiež výška spôsobenej škody, ktorú mal sťažovateľ spôsobiť spolu s ďalšími spoluobžalovanými, nie je okolnosť, v ktorej dôsledku by bolo možné uvažovať o uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody, čo dokazujú aj sťažovateľom označené prípady iných trestných vecí s rovnakým skutkovým základom, ale s vyšším únikom na povinných platbách. Navyše spôsobená škoda nie je škodou reálnou, keďže sa zaistené tabakové výrobky nedostali do voľného obehu a zničením zaisteného tovaru v zmysle colných predpisov

colný dlh zaniká. Podľa sťažovateľa sa orgány činné v trestnom konaní dostali vo vzťahu k jeho osobe k stavu dôkaznej núdze, keďže „Podľa obžaloby mal sťažovateľ páchať trestnú činnosť od 20.02.2023 do 02.05.2023. Uvedené časové obdobie je dobou necelých 3 mesiacov“, pričom ale „Pri skutkoch, ktoré sa mali stať v dňoch 20.02.2023 až 02.05.2023, nebola preukázaná materiálna podmienka väzobného dôvodu voči sťažovateľovi. Nestačí len splnenie formálnej podmienky, t.j. samotná existencia uznesenia o vznesení obvinenia. Pri skutkoch nebola preukázaná materiálna podmienka na vzatie sťažovateľa do väzby, lebo sťažovateľ nikdy nebol prichytený pri manipulácii s cigaretami.“. Ďalší orgánmi činnými v trestnom konaní vyprodukovaný dôkaz – kamerové záznamy „nemajú žiadnu výpovednú hodnotu v tomto konaní. Z kamerových záznamov je nemožné zistiť, aký tovar uvedeného vozidla od 20.02.2023 do prevážali, ani kto uvedeného vozidla riadil, ani celkovú osádku vozidla. Ide len o hypotézy a domnienky vyšetrovateľa prvotne uvádzané v uznesení o vznesení obvinenia a v uznesení o rozšírení obvinenia, ktoré nie sú podložené žiadnym priamym dôkazom.“.

15. V rámci tejto časti argumentácie sťažovateľ polemizuje s rozhodovacou praxou okresného súdu, ktorý uznesením sp. zn. 2Tk/4/2023 z 8. decembra 2023 prepustil všetkých spoluobžalovaných z preventívnej väzby za jej súčasného nahradenia alternatívnymi prostriedkami aj napriek nesúhlasu prokurátora, ktorý oprel svoje negatívne stanovisko o osoby samotných obžalovaných, u ktorých bol zistený nepomer medzi majetkovým statusom a výškou legálnych príjmov, a o závažnosť stíhanej trestnej činnosti s akcentom na organizovaný prvok jej páchania, pričom ale v prípade sťažovateľa jeho paletu argumentov s rovnakým obsahovým významom už neakceptoval. Taktiež poukázal na vlastný vnútorný argumentačný rozpor okresného súdu, ktorý „na jednej strane v prípade sťažovateľa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 21.11.2023 sp. zn. 6Tos/207/2023, ktorým sťažnostný súd zrušil uznesenie Okresného súdu Trnava z 02.11.2023 a vyslovil právny názor, že od ostatného rozhodnutia o väzbe sa nič nezmenilo, a na druhej strane v prípade obž. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] už uvádza, že došlo k zmene okolností prípadu.“. Za zmenu okolností prípadu nemožno podľa sťažovateľa považovať zmenu postoja spoluobžalovaných k trestnej veci a vyhlásenie o vine, ktoré učinili, keďže „Samotným vyhlásením o vine a priznaním sa k skutku nedochádza k zmene osoby obžalovaného ani k zmene povahy prejednávaného prípadu. Navyše zjavný nepomer medzi majetkom, ktorý obžalovaný vlastní alebo užíva a jeho príjmom sa vzťahuje len na osobu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a nie na obv. [REDAKOVANÉ], ktorému nebol zaistený žiadny majetok s výnimkou hotovosti 50.000,- €.“.

16. Podľa sťažovateľa v prospech nahradenia väzby svedčí aj skutková okolnosť zaistenia peňažných prostriedkov sťažovateľa, keď tieto peňažné prostriedky „nepochádzajú z trestnej činnosti. Na podporu tohto tvrdenia som ako obhajca listom zo 06.10.2023 doručil vyšetrovateľovi návrhy na vykonanie dôkazov, kde v prílohe je listinný dôkaz a to výpis z účtu [REDAKOVANÉ] a kópiu platobnej karty [REDAKOVANÉ] a kópiu platobnej karty [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] je matkou [REDAKOVANÉ] a žije v [REDAKOVANÉ] už vyše 30 rokov. Z výpisu z účtu [REDAKOVANÉ] je zrejmé, že dňa 14.09.2018 zaslala svojmu synovi na účet sumu 39.000,- €. Zvyšná suma 11.000,- € pochádza z úspor [REDAKOVANÉ] a jeho manželky, ktorá má riadny príjem.“.

17. K ostatným podmienkam sťažovateľ v súhrne akcentoval, že nemá dôvod pokračovať v páchaní trestnej činnosti, keďže jeho manželka má príjem potrebný na zabezpečenie životných potrieb, má

čistý register trestov, v minulosti nepáchal trestnú činnosť, vedie usporiadaný rodinný život, je ženatý, má dieťa, teda jeho osobu je možné hodnotiť pozitívne.

18. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ namieta prietahy pri rozhodovaní o svojej žiadosti prepustenie z väzby, ktoré malo trvať po ústavne neakceptovateľnú dobu. V tejto súvislosti uviedol, že žiadosť o prepustenie z väzby podal okresnému súdu 7. decembra 2023, ktorý o nej rozhodol 12. decembra 2023, pričom ale „*Uznesenie Okresného súdu bolo doručené obhajcovi sťažovateľa ku dňu 08.01.2024. Sťažovateľ po vyhlásení tohto uznesenia zahlásil sťažnosť ku dňu 12.12.2023 a zdôvodnenie sťažnosti podal dňa 11.01.2024. Z hore uvedeného je zrejme, že Okresný súd Trnava o žiadosti sťažovateľa o prepustení z väzby na slobodu rozhodoval 32 dní, vrátane doručenia. Okresný súd Trnava rozhodol síce 12.12.2023, ale doručenie tohto rozhodnutia obhajcovi sťažovateľa trvalo Okresnému súdu Trnava až 27 dní. O podanej sťažnosti Krajský súd Trnava rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením ku dňu 23.01.2024, t. j. po 12 dňoch od podania odôvodnenia sťažnosti. Napadnuté rozhodnutie bolo listinne doručené obhajcovi sťažovateľa dňa 14.02.2024, t.j. po 22 dňoch od jeho vydania. Napriek judikatúre ESELP v predmetnej veci Krajský súd Trnava napadnutím rozhodnutím nerešpektoval lehoty urýchlene, bez meškania, prednostne a urýchlene, keď rozhodol po 12 dňoch od podania odôvodnenia sťažnosti zo strany sťažovateľa a doručil obhajcovi napadnuté rozhodnutie po 22 dňoch od jeho vydania.*“. S ohľadom na uvedené je sťažovateľ toho názoru, že „*34 dní vo väzobnej veci pre rozhodnutie Krajským súdom Trnava a to vrátane jeho doručenia obhajcovi sťažovateľa nezodpovedá kritériám článku 5 ods. 4 Dohovoru.*“.

19. Na podklade uvedeného sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhol, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy v spojení čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru, uznesením Krajského súdu Trnava, sp. zn. 6Tos/11/2024 - 1445 zo dňa 23. januára 2024 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu Trnava, sp. zn. 6Tos/11/2024 - 1445 zo dňa 23. januára 2024 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Trnava na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- € (slovom dvetisíc eur), ktoré je mu povinný vyplatiť Krajský súd Trnava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd Trnava je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy právneho zastúpenia v sume 576,64,- €.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, a to pri posudzovaní podmienok nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka vrátane monitorovania pohybu sťažovateľa technickými prostriedkami podľa zákona č. 78/2015 Z. z., dôvodnosti ďalšieho trvania väzby v súvislosti s trestom, ktorý mu

v prípade uznania viny hrozí, a priet'ahového postupu okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti s'ťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 7. decembra 2023.

21. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú s'ťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

23. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

24. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

25. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

III.1. Judikatúrne východiská:

26. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, s'ťažnosť č. 11894/85, bod 67).

27. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 100/04, III. ÚS 199/05, II. ÚS 185/2016). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych

skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018).

28. Pri riziku pokračovania v trestnej činnosti ako dôvodu väzby musí byť toto riziko hodnoverné a prijaté opatrenia primerané, to všetko s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40). Príliš abstraktné riziko pokračovania v trestnej činnosti nemožno považovať za dostatočný základ na väzbu a jej pokračovanie (I. ÚS 409/2021).

29. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

30. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

31. Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávanom prípade.

32. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.2. Napadnuté uznesenie krajského súdu:

33. Krajský súd k dôvodnosti vedeného trestného stíhania sťažovateľa zdôraznil, že v procese dokazovania „*dôvodnosť podozrenia voči tomuto obžalovanému sa nijako nezoslabila, skôr naopak sa umocnila výpoveďami dosiaľ vypočutých obžalovaných.*“. V ďalšom sťažovateľovi pripomenul, že „*pri rozhodovaní o väzbe súd nerozhoduje o vine či nevine obžalovaného, posudzuje len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, lebo v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Takéto hodnotenie je vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré v prípade postavenia obžalovaného pred súd nasleduje potom, čo bolo v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti vykonané celé dokazovanie.*“. Teda s odkazom na judikatúru ústavného súdu prízvukoval, že „*pri rozhodovaní o väzbe nie je úlohou súdov vyhodnotiť súčasnú dôkaznú situáciu, ani vyrovnáť sa s obhajobnými námietkami obžalovaného. K rovnakým záverom dospel v rámci svojej rozhodovacej činnosti aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý opakovane konštatoval, že hĺbkové, konečné hodnotenie dôkazov a posúdenie zákonnosti dôkazného procesu je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (obdobne pozri III. ÚS 569/2017, III. ÚS 183/2018, I. ÚS 221/2019). Všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha, len výnimočne by mohol na tomto základe konštatovať nespĺnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby, a to iba v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanej osobe (uznesenie Ústavného súdu SR zo 7. decembra 2021. sp zn. 1. ÚS 475/2021). To však nie je tento prípad.*“.

34. Krajský súd pri posúdení pretrvávajúcich dôvodov preventívnej väzby sťažovateľa vychádzal z podstaty trestného stíhania sťažovateľa, ktorému je kladené za vinu, že „*sa ako člen organizovanej skupiny mal dopúšťať závažnej úmyselnej trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná systematicky, prepracovane a ktorá mala tejto organizovanej skupine priniesť za krátky čas vysoké zisky na úkor štátneho rozpočtu. Podľa obžaloby mala byť konaním predmetnej organizovanej skupiny na úkor štátneho rozpočtu spôsobená škoda 1.391.983,93 €, čo zhruba 10-násobne prevyšuje zákonnú hranicu škody značného rozsahu, ktorá činní 133.000 €. Samotný obžalovaný mal byť v tejto trestnej činnosti dobre ukotvený so silným finančným motívom túto páchať, keďže mal doposiaľ len minimálny legálny príjem, ktorý navyše poberal zo spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá je vo výlučnom vlastníctve ďalšieho spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], pričom jeho legálne príjmy nezodpovedali životnému štandardu. Doteraz obžalovaný [REDAKOVANÉ] hodnoverne nepreukázal ani len to, akým legálnym spôsobom by sa živil v prípade prepustenia z väzby. resp. ako by legálne pokrýval aspoň základné výdavky na živobytie. Jeho tvrdenia o tom, že manželka na [REDAKOVANÉ] prevádzkuje podnik, ktorý pre ich rodinu generuje dostatočný zisk, dosiaľ v konaní objektivizované nebolo. Tieto skutočnosti tak vo svojom súhrne naďalej zakladajú dôvodnú obavu, že by v prípade prepustenia na slobodu mohol pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný.*“.

35. Krajský súd oproti obhajobnej námietke sťažovateľa uviedol, že aj po rozložení organizovanej skupiny, v rámci ktorej sťažovateľ páchal trestnú činnosť, môže ďalej pokračovať v jej páchaní, keďže mu ako bývalému členovi takejto skupiny bol známy „modus operandi stíhanej trestnej činnosti“, ako aj „dodávateľsko-odberateľské vzťahy“. Navyše „ak ide o osobu pôvodom z [REDAKOVANÉ], s dlhoročnými väzbami na túto krajinu a ak podstata trestnej činnosti mala spočívať v nelegálnom nakladaní s cigaretami pôvodom pravdepodobne z [REDAKOVANÉ]“, ktorá mala byť z [REDAKOVANÉ] strany zastrešovaná osobou „menom [REDAKOVANÉ]“, čo mal aj na hlavnom pojednávaní potvrdiť vo svojej výpovedi spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ]. Krajský súd taktiež ako nedôvodnú posúdil obhajobnú námietku sťažovateľa o tom, že mu vo výsledku hrozí uloženie len podmieneného trestu odňatia slobody, čo činí jeho ďalšie trvanie väzby neudržateľným. Podľa krajského súdu „taký výsledok konania je len domnienka obhajoba, keďže dokazovanie v otázke viny/neviny je u neho len v počiatočnom štádiu (platí princíp prezumpcie neviny), no súčasne je treba zdôrazniť, že väzba je zaisťovací inštitút a trvá tak dlho, kým sú splnené zákonné podmienky. Je irelevantné, aké sú náklady štátu na výkon väzby u každého z obvinených a v zásade aj to, k akému trestu v prípade uznania viny trestné stíhanie smeruje. Bežne totiž vo väzbe končia aj páchatelia prečinov (úmyselných trestných činov s hornou hranicou neprevyšujúcou 5 rokov), pričom obžalovaný [REDAKOVANÉ] je v tejto veci stíhaný za zločin, za ktorý Tr. zák. ustanovuje trest odňatia slobody v rozpätí od 3 rokov do 8 rokov.“.

36. Napokon sa krajský súd vyjadril aj k alternatívnym prostriedkom nahradenia väzby, k čomu zdôraznil, že sťažovateľ „dosiaľ v rámci svojich výsluchov, či písomných podaní neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti z jeho strany rozptýliť aspoň do takej, že by mu väzbu bolo možné nahradiť. Doposiaľ obhajoba nedoložila žiadne listiny, ktoré by preukázali obžalovaným tvrdenú skutočnosť, že jeho manželka na [REDAKOVANÉ] prevádzkuje podnik, ktorý generuje dostatočný zisk na zabezpečenie životných potrieb jeho a jeho rodiny a v druhej rovine, že s manželkou stále spolu žijú a teda, že eventuálny príjem generovaný týmto podnikom na [REDAKOVANÉ] môže slúžiť aj na krytie jeho životných potrieb (teda, že nežijú oddelene, nie sú odlúčení a pod.). Alternatívne nepredložil aspoň príslub od dôveryhodného subjektu, ktorý by ho v prípade prepustenia z väzby riadne zamestnal s dostatočným legálnym príjmom na uspokojovanie aspoň základných životných potrieb. Preto dôvodná obava, že by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol pokračovať v stíhanej trestnej činnosti s cieľom si takto obstarávať prostriedky na svoju obživu, tak stále má reálne kontúry a nie je to len abstraktná či hypotetická úvaha.“.

37. Krajský súd zotrval na svojom názore, podľa ktorého u sťažovateľa ním ponúknutý prostriedok nahradenia väzby vrátane dohľadu probačným úradníkom, o ktorom je súd povinný rozhodnúť „ex offo“, sú nedostatočné s ohľadom na „charakter trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný, jeho prípadné kontakty na osoby, od ktorých sa cigarety mali zabezpečovať, možnú sieť pravidelných odberateľov, obdobie, počas ktorého sa mal tejto sofistikovanej a organizovanej trestnej činnosti dopúšťať, miery jeho účasti na nej, jeho nízky legálny príjem, nie je možné predpokladať, že by nahradenie väzby dohľadom probačného úradníka v kombinácii s jeho písomným sľubom podstatne znížilo dôvodnú obavu z pokračovania v takomto druhu ekonomickej trestnej činnosti.“. Na tomto názorovom hľadisku krajský súd zotrval aj pri posúdení argumentačnej námietky sťažovateľa o možnosti kontroly jeho pohybu aj prostredníctvom technických prostriedkov podľa zákona č. 78/2015 Z. z., keďže „Monitorovací náramok nepredstavuje samostatný inštitút, ktorým by bolo

možné väzbu väzobné stihanej osoby v zmysle Tr. por. nahradiť. Jeho využitie prichádza do úvahy iba vtedy, ak súd rozhodne o prepustení takej osoby na slobodu podľa ust. § 80 (teda, ak prijme záruku dôveryhodnej osoby, prijme písomný sľub alebo nariadi dohľad probačného a mediáčného úradníka) alebo § 81 Tr. por. (prijme peňažnú záruku) a slúži na kontrolu primeraných obmedzení alebo povinnosti, ktoré môže súd v zmysle ust. § 82 ods. 1 Tr. por. uložiť na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou. To však v prípade aktuálne stihanej ekonomickej trestnej činnosti možné nie je. Treba zdôrazniť, že monitorovacím náramkom sa dá kontrolovať len aktuálny pohyb, resp. poloha obžalovaného [REDAKOVANÉ], nie však to, čo v danom mieste a čase reálne robí, teda náramok by nevedel posilniť účel dohľadu probačného úradníka do takej miery, ktorá by u neho prevládala nad obavou z toho, že v stihanej trestnej činnosti bude pokračovať.“. Podľa krajského súdu „Otázku nemožnosti nahradenia väzby tak krajský súd uzatvára s tým, že požiadavka verejného záujmu na zabránení v prípadnom konaní predpokladanom v ust. § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. zo strany tohto obžalovaného aj v tejto súdnej fáze trestného konania naďalej prevažuje nad rešpektovaním jeho osobnej slobody a možno ju stále považovať za súladnú s obhajobou akcentovanými zásadami primeranosti, zdržanlivosti a proporcionality a tiež. súladnú s Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tu najmä s ohľadom na charakter, závažnosť, či zložitost' prejednávanej trestnej veci, ako aj osobu obžalovaného ako bola popísaná v odôvodnení napadnutého uznesenia, či vyššie v texte. Tu aj v kontexte toho, že čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky, kde súdnym orgánom vzniká povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do vyšetrovacej väzby, no prepustenie na základe záruky podľa § 80 Tr. por. je len možnosťou, ale nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody (nález Ústavného súdu SR zo 7. apríla 2016. sp. zn. III. ÚS 478/2015).“.

III.3. Posúdenie veci:

38. Ústavný súd v rámci preskúmania ústavnej konformnosti napadnutého uznesenia pristúpil v dvoch rovinách ekvivalentne k sťažovateľom predloženým námietkam.

39. V rámci prvej časti sa zaoberal zdôvodnením materiálnej podmienky vedenia trestného stíhania, ktorú sťažovateľ spochybňuje tým, že dosiaľ nebol produkovaný žiadny priamy dôkaz potvrdzujúci jeho účasť na stihanej trestnej činnosti. Krajský súd v tomto smere predovšetkým poukázal na aktuálny vývoj dôkaznej situácie na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 6. decembra 2023, na ktorom štyria spoluobžalovaní učinili vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, čo celkovo dôvodnosť vedeného trestného stíhania len potvrdilo s účinkami aj vo vzťahu k sťažovateľovi. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podanie obžaloby na všetkých spoluobvinených 23. októbra 2023, čo je taktiež možné vnímať ako posun smerom k potvrdeniu dôvodnosti vedeného trestného stíhania a zároveň aj ukončenie prípravného konania ako prvej fázy vedeného trestného konania. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu sú zrejme aj ďalšie termíny hlavného pojednávania nariadené na 8. január 2024 a 13. február 2024, čo svedčí o intenzite vykonávania dokazovania, pričom krajský súd sťažovateľovi už ústavne konformným spôsobom vysvetlil rozdiel medzi potvrdzovaním podozrenia zo spáchania stihanej trestnej činnosti, čomu nasvedčuje aj nielen aktuálny vývoj dôkaznej situácie, ale aj plynulý postup prvostupňového súdu v konaní.

40. Vo vzťahu k dôvodnému podozreniu ako materiálnej podmienke uvalenia väzby ústavný súd len doplnkovo uvádza, že odôvodnenosť podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva naplňajú skutkovú podstatu trestného činu (Lukanov proti Bulharsku z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (Berktay proti Turecku z 1. 3. 2001). K absolútnym výsledkom v tomto smere je možné dospieť až po vyhlásení odsudzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu. V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve dokazovaním, ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru: „Skutočnosti, ktoré vyvolali podozrenie, nemusia byť toho istého stupňa ako tie, ktoré sú potrebné na odôvodnenie odsúdenia alebo hoci len na vznesenie obvinenia (pozri Murray proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkej komory, 28. 10. 1994, č. 14310/88, § 55).“

41. V nadväznosti na krajským súdom identifikovanú dôvodnosť vedeného trestného stíhania krajský súd sťažovateľovi primerane ozrejmil aj dôvody, pre ktoré videl pretrvávajúcu potrebu jeho ďalšieho obmedzenia osobnej slobody preventívnou väzbou, čoho parciálnou časťou je prehĺbenie dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti podporenou aj podaním obžaloby a postupom v súdnom konaní smerujúcim k rozhodnutiu o veci samej (bod 39 tohto odôvodnenia). Krajský súd svoje závery oprel okrem organizovaného prvku stíhanej trestnej činnosti predovšetkým o skutkovú okolnosť (potvrdenú výpoveďou spoluobžalovaného) o páchaní stíhanej trestnej činnosti sťažovateľom v spojení s ukrajinským štátnym občanom vrátane zabezpečovania pašovaných tabakových výrobkov z tejto krajiny. Tieto skutkové okolnosti v spojení s *modusom operandi* páchania trestnej činnosti, ktorý je sťažovateľovi podľa skutkových záverov obžaloby dobre známy, tak krajský súd presvedčili o rozhodnutí v prospech potreby ďalšej väzby sťažovateľa. K oslabeniu názorovej línie krajského súdu nedošlo ani pod vplyvom obhajobnej námietky sťažovateľa o tom, že mu hrozí uloženie len podmieneného trestu odňatia slobody, k čomu sa krajský súd vyjadril spôsobom uvedeným v bode 35 tohto odôvodnenia a ústavná udržateľnosť podstaty jeho záverov spočíva v tom, že preventívna väzba ako zabezpečovací inštitút slúži na ochranu spoločnosti (vonkajšieho prostredia) pred ďalším páchaním trestnej činnosti a napriek vhodnosti eliminácie pretrvávania väzby nad rámec neskôr možného (v prípade uznania viny) trestu ide o prioritné posúdenie toho, či pretrváva na okolnosti prípadu konkretizovaná obava z pokračovania v kriminálnych aktivitách.

42. Ústavný súd v tomto smere akcentuje prítomnosť dôvodu preventívnej väzby nielen u sťažovateľa, ale aj ostatných spoluobžalovaných, ako to vyplýva aj z uznesenia okresného súdu sp. zn. 2Tk/4/2023 z 8. decembra 2023, ktorý jej prítomnosť pri spoluobžalovaných konštatoval v oslabenej forme, v dôsledku čoho mohol pristúpiť k jej nahradeniu alternatívnymi prostriedkami. Je pochopiteľné, že sťažovateľ nie je spokojný s prepustením na slobodu spoluobžalovaných a nenahradením väzby u svojej osoby, avšak ústavný súd nemôže v rozsahu svojho aktuálneho rozhodovania autoritatívne posudzovať, či u dotknutých osôb bolo nahradenie väzby zákonné, resp. ústavne udržateľné a nemôže na tejto báze diskvalifikovať rozhodnutie týkajúce sa sťažovateľa (vo vzťahu k náhrade väzby, čoho sa týka ďalšia časť tohto odôvodnenia). Rovnako nie je možné

obsahovo znehodnotiť závery krajského súdu o nedostatočnej preukázanosti argumentov sťažovateľa o podnikateľských aktivitách jeho manželky na [REDACTED] a na tejto báze tvrdenej eliminácii dôvodu preventívnej väzby, prípadne generovaní podkladu na jej nahradenie. V súhrne teda krajský súd dal sťažovateľovi primeranú súdnu odpoveď na dôvody, pre ktoré má pretrvávať dôvodnosť preventívnej väzby („adequate judicial response“; Grauslys proti Litve z 10. 10. 2000), a riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti bolo zo strany krajského súdu hodnoverne zdôvodnené poukazom aj na konkrétne okolnosti veci (Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991).

43. Napokon „... pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko útoku alebo páchania trestnej činnosti len odhadovať (prognózovať), a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených už k takýmto konaniam alebo pokusom o ne došlo.“ Akceptácia tohto názoru „... by zbavovala väzbu jej preventívneho a zabezpečovacieho charakteru.“ [nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013]. Inými slovami, „... každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti, čo sa týka následkov, ktoré môžu nastať, a nie úplnej istoty, čo sa týka dôsledkov, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by obvinený nebol držaný vo väzbe.“ [nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 603/07 zo 7. júna 2007 (N 95/45 SbNU 353), bod 17, ako aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 980/14, bod 37].

44. Ústavný súd v ďalšom pristúpil k posúdeniu ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu aj časti týkajúcej sa nahradenia väzby alternatívnymi prostriedkami, keďže ústavne konformný záver krajského súdu pri identifikácii dôvodov preventívnej väzby sťažovateľa mal dopad aj na jej nenahradenie alternatívnymi prostriedkami (k otázke náhrady väzby pozri aj bod 42 tohto odôvodnenia) vrátane uloženia primeraných povinností a obmedzení a technickej kontroly jeho pohybu.

45. Ak osoba pozbavená osobnej slobody požiadala o nahradenie väzby zárukou, je súd rozhodujúci o väzbe povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, II. ÚS 240/06). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pokiaľ v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy v súvislosti s rozhodovaním o väzbe obvinených, k vyhovaniu sťažnosti a vysloveniu porušenia niektorého z označených práv pristúpil v zásade len v prípadoch, v ktorých všeobecné súdy opomenuli rozhodnúť o žiadosti o nahradenie väzby zárukou (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, IV. ÚS 215/2010).

46. V rámci posúdenia ústavnej konformnosti príslušnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd odkazuje na argumenty krajského súdu uvedené v bodoch 36 a 37 tohto odôvodnenia (charakter trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ stíhaný, jeho prípadné kontakty na osoby, od ktorých sa cigarety mali zabezpečovať, možnú sieť pravidelných odberateľov a iné a oproti tomu jeho nízky legálny príjem, v dôsledku čoho nie je možné predpokladať, že by nahradenie väzby dohľadom probačného úradníka v kombinácii s jeho písomným sľubom podstatne znížilo dôvodnú obavu z pokračovania v takomto druhu ekonomickej trestnej činnosti), ktoré sú konkrétne, a to aj v kontexte rozhodnutia ústavného súdu skôr vydaného vo vzťahu k väzbe v predmetnom konaní, čo v konečnom dôsledku viedlo k rozhodnutiu priaznivému pre spoluobžalovaných. Ak v ich prípade okresný súd nedospel k záveru o zániku dôvodov preventívnej väzby, avšak dospel k záveru o jej oslabení do roviny umožňujúcej jej nahradenie, čo bolo skúmané komplexne vyhodnotením nielen zmeny ich postoja k dotknutej trestnej veci, ale aj posúdením ich osobných pomerov so záverom ich dôkazného preukázania, nemôže ústavný súd, najmä pri absencii

posudzovania rozhodnutí týkajúcich sa týchto osôb, mechanicky považovať opačné rozhodnutie v neprospech sťažovateľa za dôvod na jeho kasáciu.

47. V konečnom dôsledku krajský súd sa v kontexte skoršieho posudzovania relevantných okolností dostatočne vyrovnal aj s otázkou náhrady väzby vo vzťahu k elektronickému monitoringu polohy sťažovateľa, ktorý je možný bez časového obmedzenia. Jeho záver, že monitorovacím náramkom sa dá kontrolovať len aktuálny pohyb, resp. poloha obžalovaného [REDAKOVANÉ], nie však to, čo v danom mieste a čase reálne robí, teda náramok by nevedel posilniť účel dohľadu probačného úradníka do takej miery, ktorá by u neho prevážila nad obavou z toho, že v stíhanej trestnej činnosti bude pokračovať (bod 37 tohto odôvodnenia), je vecne logický a viazaný na charakter stíhanej trestnej činnosti do tej miery, že v teste ústavnej udržateľnosti pre konkrétny prípad obstál.

48. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru v časti atakujúcej závery napadnutého uznesenia krajského súdu o nenahradení preventívnej väzby sťažovateľa alternatívnymi prostriedkami (v kontexte aj dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu a samotnej danosti použitého väzobného dôvodu) odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

49. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj porušením sťažovateľom označených práv prietahovým postupom vo veci konajúcich súdov pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 7. decembra 2023 (bod 18).

50. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania.

51. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

52. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne.

53. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

54. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

55. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom

z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

56. Ústavný súd preto konštatuje, že sa sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6Tos/11/2024-1445 z 23. januára 2024, a nie postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Tos/11/2024 a okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2Tk/4/2023. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (tieto, teda prietahové aspekty vo vzťahu ku konaniu o väzbe predstavujú sťažovateľom v ústavnej sťažnosti označené referenčné normy) už judikoval, že vyslovenie ich porušenia neprichádza do úvahy, ak sťažovateľ namieta ich porušenie konkrétnym rozhodnutím orgánu verejnej moci, nie jeho postupom, pričom v takýchto prípadoch ústavný súd takú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, IV. ÚS 724/2014). K rovnakej situácii došlo aj v prípade sťažovateľa, čo explicitne vyplýva z ním naformulovaného petitu podanej ústavnej sťažnosti (bod 19).

57. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že ho nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 547/2016, I. ÚS 432/2016). Vzhľadom na to, že rozpor medzi petitom podanej ústavnej sťažnosti a argumentáciou v nej sa týka ústavnoprávneho nedostatku sťažovateľovho podania (rozumej aj nielen formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale jej esenciálneho obsahového komponentu, ktorým je rozpor medzi petitom podanej ústavnej sťažnosti a jej obsahom, pričom ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný petitom), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (II. ÚS 58/2019, I. ÚS 346/2019, I. ÚS 351/2019, IV. ÚS 343/2020).

58. Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona o ústavnom súde a zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

59. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto jej časti odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde [čo, ako už bolo v bode 56 tohto odôvodnenia uvedené, predchádza dôvodu odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom].

60. Nad rámec finálneho výsledku o podanej ústavnej sťažnosti však ústavný súd dodáva, že napriek povahe preventívnej väzby nie je, ako už v predchádzajúcom texte naznačil, irelevantná otázka dĺžky väzby vo vzťahu k sťažovateľovi hroziacemu (v prípade uznania viny) trestu. Nemožno teda toto rozhodnutie ponímať ako mandát na iné než urýchlené a prednostné prerokovanie dotknutej trestnej veci okresným súdom tak, aby v čim skoršej dobe dospel k meritórному rozhodnutiu, alternatívne sa opätovne zaoberal otázkou danosti väzobného dôvodu, resp. možnosti adekvátnej náhrady väzby, keďže posudzovanie týchto otázok sa vyvíja v čase a zodpovedá meniacej sa procesnej situácii.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu